

i Yaaron, etc. ; i un munt de paraules misterioses : *abislos, aforgaren, agranotes, anorens...* que són : *abís los, afonzaren, granotes, avorren(t)s...*

El benèvol lector que ens ha seguit fins ací tindrà a punt, pel fet mateix que és benèvol, un munt d'excuses per a l'autor i la seva obra.

No hi tenim res a dir ; al contrari, les fariem nostres de bon grat. Tanmateix, per a tenir una visió completa del fet cal considerar la ressenya que féu A. Griera de la *Consueta jueva* d'A. Griera en la revista dirigida per A. Griera : «Boletín de Dialectología Española», tercera època vol. XLV (1967), pàg. 115.

Jaume RIERA i SANS

JEAN-MARIE PETIT - JEAN TENA : *Romancero occitan*. Centre d'Études Occitanes - Faculté des Lettres et Sciences Humaines de Montpellier, 1969. 294 pàgs.

Dos joves investigadors occitans, bons coneixedors del *Romancero hispànic* de Menéndez Pidal, s'han proposat de formar un *Romancero occitan* equivalent i de demostrar el seu parentiu amb l'hispànic (espanyol i català). Sorpren, però, que hagin oblidat del tot el parentiu indubtable i ben establert amb la cançó francesa i italiana, més encara, l'agrupament de la cançó occitana dins el grup gallo-romànic, assenyalat ja per Nigra i confirmat per Doncieux i per Entwistle.¹ Això dóna un caire unilateral i incomplet a la introducció i a l'antologia de textos occitans, als quals són comparats «romances-frères» (a vegades no gaire semblants) catalans i espanyols.² Hi retrobem, per exemple, cançons gallo-romàniques tan conegudes com *La porquerola* (núm. 1), *N'Escrivaneta* (núm. 2), *La vella de París* (núm. 10), *Maria Magdalena* (núm. 13), *La presó de Lleida —La Pernette—* (núm. 26), sense cap al·lusió a versions no hispàniques.³ Hi retrobem també *La mala sogra* (núm. 33), de la qual no és assenyalada cap versió catalana,⁴ i cançons semblants a *Els tres molins* (núm. 92) i *La dama d'Aragó* (núm. 94).⁵

Malgrat aquest desenfocament tan lamentable —i d'altra banda tan comprensible : sé per experiència la dificultat enorme que presenta l'estudi de la poesia tradicional i com resulta fàcil de relliscar-hi—, el volum de Petit i Tena és suggestiu i resultarà molt útil als qui s'interessen per la cançó occitana i per les seves relacions amb la Península. Ara caldrà completar-lo amb l'anàlisi de

1. Vegeu la bibliografia que assenyalo a l'*Aportació a l'estudi del romancer balear*, ER, VII (1959-60 [1964]), esp. 66-69.

2. Aquesta *Anthologie comparée* és feta «per Robèrt LAFONT» (pàg. 55). No queda clar quina participació hi ha tingut ni si algunes de les versions occitanes que hom dóna són o no inèdites. Els textos catalans paral·lels, presos del *Romancerillo* de MILÀ, han estat una mica regularitzats ortogràficament ; hi formiguegen, però, les errades i les vacil·lacions de transcripció.

3. Vegeu bibliografia sobre totes aquestes cançons (llevat de *Maria Magdalena*, no coneguda a Mallorca ; cf., però, el *Romancero* de DONCIEUX), en la meua *Aportació a l'estudi del romancer balear*.

4. Cf. *Aportació*, 103. Recentment n'he trobat una versió als *Chants populaires d'Auvergne*, recueillis, reconstitués et traduits en français par M. FERNAND DELZANGLES (Aurillac 1910), 71-75.

5. Cf. *Aportació*, 117 i 124-126.

la influència francesa, tan estranyament passada per alt.⁶ Noves recerques permetran també sens dubte d'augmentar el nombre de cançons inventariables (no són tingudes en compte, per exemple, les aportacions de la *RIR* i de *R*).

Josep MASSOT i MUNTANER

GRACE FRANK : *The Medieval French Drama*. [3.ª ed.] Oxford, At the Clarendon Press [1967]. 296 págs.

Nos hallamos ante una obra esmerada y de gran utilidad, aparecida originalmente en 1954, que en su día fue muy bien acogida, debido a la falta de buenas historias modernas del drama medieval francés. Grace Frank ha puesto al día la investigación de los últimos años, aunando todas las aportaciones de los más importantes especialistas y «lanzándose aventuradamente a la síntesis», como nos advierte en su breve prefacio.

La obra se inicia con una corta exposición de los orígenes del teatro medieval (cap. I), del que pasa a introducirnos a las piezas litúrgicas de Pascua (cap. II) y de Navidad (cap. III). Frank ha concedido más importancia a la primera parte de la Edad media, puesto que las producciones medievales posteriores se diversifican en múltiples géneros y clases. De aquí que los capítulos dedicados al teatro litúrgico o a los primeros milagros sean más detallados que los referentes a las obras tardías de los siglos XV y XVI.

En el cap. IV, la autora nos habla del *Play-Book* del monasterio de Fleury. Siguiendo las mismas constantes que en los capítulos anteriores, reúne lo dicho ya por Young, Chambers, Petit de Julleville, Cohen, etc. Los siguientes temas tratados por Frank son : las obras sobre el Antiguo Testamento ; las vírgenes prudentes y las vírgenes necias ; la distribución, diseminación y producción del drama litúrgico ; las obras de transición : el misterio de Adán ; *Les Trois Maries* y *La Seinte Resurreccion (sic)* ; los inicios del *Miracle Play* en Francia : el *Jeu de S. Nicolas* de Jean Bodel ; el Milagro de Teófilo y *Le dit de l'herberie* de Rutebeuf ; los milagros de Nuestra Señora ; el desarrollo de la Pasión ; colecciones de obras : de la Bibliothèque Ste. Geneviève, manuscrito de Chantilly ; la *Estoire de Griseldis* ; el siglo XV y supervivencias posteriores, escenificación y organización, autores y directores, manuscritos y ediciones, influencia del teatro en el arte ; Pasiones y espectáculos tardíos ; obras hagiográficas tardías ; obras serias no religiosas del siglo XV ; principios de la comedia en Francia ; *Courtois d'Arras* y *Le garçon et l'aveugle* ; Adam le Bossu ; *Aucassin et Nicolette* ; la comedia en los siglos XV y XVI. En el epílogo se nos hace un resumen de todo el libro, repasando nuevamente la historia del teatro medieval, las influencias que sufrió al principio de su evolución y la influencia que ha tenido en la literatura posterior. Cierran el volumen una bibliografía muy extensa y un índice de materias.

Como puede advertirse por la lista de los temas, la monografía es muy com-

6. El pròleg de CHARLES CAMPROUX insisteix en el fet que «le travail de J.-M. Petit et de J. Tena contribue à attirer l'attention des chercheurs dans le domaine des lettres d'oc vers des horizons qui dépassent les limites de la France dans lesquelles une longue tradition "centripète" nous maintient la plupart du temps» (pàg. 6). I més endavant es pregunta : «Comment ont pu se modifier certaines tonalités hispano-occitanes peut-être communes à l'origine au fur et à mesure de la francisation d'un romancero occitan?» (pàg. 7). Tant aquestes frases com la resta del pròleg són francament desorientadors.